

**Rzecznik
Finansowy**

www.rf.gov.pl

Projekt z dnia 1 marca 2016 r.

Projekt założeń do projektu ustawy o doradztwie odszkodowawczym

I. Ocena stanu istniejącego w dziedzinie, której ma dotyczyć projektowana ustawa

1. Aktualny stan stosunków społecznych

Działalność kancelarii odszkodowawczych

Od początku funkcjonowania urzędu Rzecznika Ubezpieczonych a obecnie Rzecznika Finansowego skargi na działalność zakładów ubezpieczeń składali pełnomocnicy poszkodowanych (kancelarie odszkodowawcze, doradcy odszkodowawczy), których głównym lub dodatkowym przedmiotem działalności jest odpłatne świadczenie usług w zakresie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Podmioty te często nie posiadają jednocześnie uprawnień do wykonywania zawodu radcy prawnego lub adwokata, a więc wymaganych przez prawo uprawnień do świadczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pomocy prawnej. Ich działalność oparta jest o przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Zakres przedmiotowy skarg kancelarii i doradców odszkodowawczych, które kierowane są do Rzecznika dotyczy przede wszystkim roszczeń poszkodowanych z umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i głównie świadczeń odszkodowawczych za szkody na osobie. Obecnie dostrzegane jest rozszerzenie głównego przedmiotu działalności kancelarii i doradców odszkodowawczych także na rzecz roszczeń o naprawienie szkody majątkowej na gruncie OC komunikacyjnego, jak również na roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia mienia (głównie umowy autocasco) i umów ubezpieczenia na życie, ale także innych odszkodowań i roszczeń (np. z tytułu błędów medycznych czy też w związku z bezumownym korzystaniem z gruntu).

W ostatnich latach można zaobserwować dynamiczny rozwój tego rodzaju usług, jak również zmiany organizacyjne tych podmiotów. Początkowo działalność ta była prowadzona przez osoby fizyczne lub w formie spółek cywilnych. Obecnie, coraz częściej wykonywana jest w formie spółek kapitałowych. Merytorycznie wzmacniania jest struktura zasobów

ludzkich tych przedsiębiorców. W wielu przypadkach, udziałowcami, akcjonariuszami lub współpracownikami kancelarii i doradców odszkodowawczych są adwokaci i radcowie prawni. Zauważalny jest także terytorialny i ekonomiczny rozwój wielu podmiotów prowadzących tego rodzaju działalność. Obecnie już co najmniej kilkanaście podmiotów oferuje swoje usługi na terytorium całego kraju, otwierane są również oddziały, filie tych przedsiębiorców w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Skalę i rozwój tego rodzaju działalności gospodarczej może dobrze zobrazować fakt, iż instrumenty finansowe trzech spółek, które zajmują się dochodzeniem roszczeń odszkodowawczych zostały dopuszczone do publicznego obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych. Powstały również organizacje samorządu gospodarczego, które zrzeszają przedsiębiorców świadczących usługi w zakresie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.

Analizując dane statystyczne z ostatnich kilku lat można stwierdzić, że znaczny odsetek spraw kierowanych do Biura Rzecznika Ubezpieczonych i obecnie Biura Rzecznika Finansowego wpływa za pośrednictwem wyżej wskazanych pełnomocników poszkodowanych. W 2004 roku kancelarie i doradcy odszkodowawczy byli autorami 8,1% wszystkich skarg i wniosków skierowanych do Rzecznika Ubezpieczonych. W następnych latach udział procentowy w ogólnej liczbie skarg i wniosków systematycznie wzrastał i kształtował się na poziomie od 13% do 26% wszystkich skarg. Odpowiednio w 2012 r. – 26,4%, w 2013 r. – 27,1 % oraz w 2014 r. – 25,4 %. Szacunkowe dane wskazują, że rocznie około 70% roszczeń o naprawienie szkody na osobie z OC komunikacyjnego kierowane są przez kancelarie i doradców odszkodowawczych do zakładów ubezpieczeń i innych podmiotów gwarancyjne odpowiedzialnych na mocy przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. W świetle informacji opublikowanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjnych w latach 2006-2007 liczba roszczeń z tytułu szkody na osobie, które zostały zgłoszone przez kancelarie odszkodowawcze stanowiła odpowiednio 33,43% i 45,17% roszczeń uznanych przez UFG¹.

Dynamiczny rozwój usług kancelarii i doradców odszkodowawczych spowodował, iż podmioty te na stałe wpisały się w funkcjonowanie rynku ubezpieczeń. Z uwagi na fakt, iż przedsiębiorcy, których przedmiotem działalności jest „pośrednictwo” w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczycieli, odgrywają obecnie istotną rolę na rynku ubezpieczeń, a ich działania mogą mieć istotny wpływ na zakres praw i interesów majątkowych osób poszkodowanych w wypadkach drogowych albo na określone praktyki i zachowania rynkowe ubezpieczycieli – adresatów ich roszczeń, Rzecznik Finansowy przeprowadza również bieżącą analizę tego rodzaju działalności.

W tym miejscu należy wspomnieć, że działalność kancelarii i doradców odszkodowawczych ulega szybkiemu rozszerzeniu o dochodzenie roszczeń wobec innych podmiotów niż zakłady ubezpieczeń (np. banków, szpitali, firm z branży energetycznej, otwartych funduszy emerytalnych i innych), co pozwala przypuszczać, że wkrótce we wszystkich sporach dotyczących roszczeń związanych z odszkodowaniami, zauważalna będzie działalność kancelarii i doradców odszkodowawczych. Przy czym na obecnym etapie

¹ A. Myśliwski, Działalność kancelarii odszkodowawczych w świetle doświadczeń UFG, w Działalność kancelarii odszkodowawczych na rynku ubezpieczeń komunikacyjnych. Diagnoza i propozycje działań, Rozprawy Ubezpieczeniowe nr 6 (1/2009), Warszawa 2009, s. 157.

rozwoju branży odszkodowawczej, niewątpliwie zasadniczym adresatem roszczeń tych podmiotów są zakłady ubezpieczeń.

Kancelarie i doradcy odszkodowawczy niewątpliwie wypełniają przestrzeń między konsumentem a ubezpieczycielem, stanowiąc uzupełnienie usług kancelarii prawnych. Usług, które nie zawsze dostępne są konsumentom, w szczególności na etapie zgłoszenia roszczenia lub w toku likwidacji szkody. Niewątpliwie również działalność kancelarii odszkodowawczych należy oceniać co do zasady pozytywnie, bowiem swoim działaniem przyczyniają się one do pozyskania na rzecz osób uprawnionych należnych, a niesłusznie pierwotnie zaniżonych kwot odszkodowań. Jednakże nie może to przesłaniać sytuacji dotyczącej braku szczegółowego legislacyjnego uregulowania prowadzenia tego rodzaju działalności gospodarczej oraz negatywnych przykładów, które powinny skłonić ustawodawcę do niezwłocznego podjęcia prac prawnych celem uregulowania zasad prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie dochodzenia odszkodowań. W szczególności, w praktyce działania urzędu Rzecznika zdiagnozowane zostały skargi poszkodowanych na działalność swoich pełnomocników, często przekazywane były do wiadomości treści wzorców umownych stosowanych przez tych przedsiębiorców z prośbą o ich analizę. Wątpliwości Rzecznika Ubezpieczonych oraz obecnie Rzecznika Finansowego związane ze świadczeniem usług pośrednictwa w uzyskiwaniu odszkodowań od zakładów ubezpieczeń przez kancelarie odszkodowawcze sprowadzają się do uzasadnionych obaw, że w szeregu przypadków cierpi na tym słuszny interes poszkodowanego lub bliskich jemu osób z następujących powodów:

- 1) występujących w praktyce przypadków braku wystarczającego przygotowania merytorycznego (profesjonalizmu) po stronie niektórych spośród pełnomocników lub ich pracowników w prowadzonym postępowaniu odszkodowawczym, polegającym między innymi na przedstawianiu konsumentowi, a następnie ubezpieczycielowi niepełnej listy przysługujących poszkodowanemu świadczeń, ich niedowartościowaniem czy też zbyt pochopnym podejmowaniem decyzji o zawarciu ugody w imieniu poszkodowanych osób,
- 2) prowadzenia działalności w zakresie pośrednictwa odszkodowawczego przez osoby nie dające rękopmi rzetelnego i uczciwego wykonywania przyjmowanych zobowiązań, zaś w środkach masowego przekazu można spotkać się z informacjami, iż w niektórych przypadkach działalność w zakresie pośrednictwa odszkodowawczego prowadzą osoby karane za przestępstwa przeciwko mieniu oraz takie z którymi uprzednio rozwiązano umowę o pracę w związku z ich nierzetelnością lub popełnieniem czynów niedozwolonych albo przestępczych na szkodę zakładu ubezpieczeń lub jego klientów,
- 3) przypadkami niewypłacalności podmiotów zajmujących się dochodzeniem roszczeń, które w konsekwencji skutkuje pokrzywdzeniem osób poszkodowanych i brakiem wypłaty należnych odszkodowań uzyskanych od zakładów ubezpieczeń. Sygnalizowane były również sytuacje, które rodziły uzasadnione podejrzenia popełnienia przestępstwa oszustwa (art. 286 § 1 k.k.) lub przywłaszczenia mienia (art. 284 k.k.),
- 4) kształtowania wysokości wynagrodzenia na rzecz przedsiębiorcy, które w wielu przypadkach może wyczerpywać znamiona wyzysku (art. 388 k.c.), a polegającego na zupełnej dowolności w określaniu pobieranych opłat w stosunku do ciężaru podjętych czynności w ramach realizowanych usług, czy też w przyjmowaniu rażąco wysokiego poziomu prowizji,

- 5) ograniczenia po stronie poszkodowanego konsumenta możliwości w dochodzeniu naprawienia szkody wyrządzonej błędem w podejmowanych czynnościach przez kancelarię co wynika z faktu, że na podmiotach tych nie ciąży obowiązek zawarcia umowy odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności zawodowej, ani też posiadania innych instrumentów zabezpieczających na wypadek błędu interesów poszkodowanych. Skutkuje to faktycznym ograniczeniem możliwości zrekompensowania szkody powstałej wskutek nieprofesjonalnego działania,
- 6) sygnalizowanego przez poszkodowanych prawdopodobnego problemu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych osób, których pozyskiwanie w części przypadków jest nielegalne,
- 7) braku możliwości reprezentowania klienta w postępowaniu przed sądem powszechnym w sytuacji gdy postępowanie odszkodowawcze prowadzone przed zakładem ubezpieczeń nie zapewniło poszkodowanemu należnych mu świadczeń²,
- 8) nieetycznego sposobu akwizycji klientów poprzez poszukiwanie kontaktu z nimi lub ich bliskimi w placówkach służby zdrowia udzielających świadczeń medycznych bezpośrednio po wypadkach, na pogotowiu ratunkowym i oddziałach ratownictwa medycznego, w szpitalach i ośrodkach rehabilitacyjnych, jednostkach Policji, Straży Pożarnej biorących udział w akcji ratowniczej a nawet prosektoriach, domach pogrzebowych i na cmentarzach.

Pomimo niewątpliwie pozytywnych aspektów działalności kancelarii odszkodowawczych, opisane i wymienione wyżej problemy, wskazujące na nierzetelnie i nieprofesjonalnie świadczone usługi przez część działających na rynku podmiotów świadczących usługi pomocy w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych, stanowią przyczynek do zainicjowania działań legislacyjnych, mających na celu wyeliminowanie dostrzeganych nieprawidłowości. Postępowania likwidacyjne, które są istotą, esencją wykonywania umowy ubezpieczenia z udziałem w nich pełnomocników, powinny bowiem przebiegać w sposób profesjonalny a przede wszystkim gwarantujący poszkodowanym i innym osobom korzystającym z dobrodziejstw umowy ubezpieczenia ochronę najcenniejszych dla nich dóbr jakimi są życie, zdrowie, a także mienie gwarantujące ich dalszy stabilny byt. Chodzi tutaj o zabezpieczenie interesów słabszej strony tego stosunku, eliminując nadużycia ze strony pośredników.

2. Aktualny stan prawny

Obecnie funkcjonujące ustawodawstwo nie reguluje w sposób szczególny działalności kancelarii odszkodowawczych i doradców odszkodowawczych, tzn. nie ma odrębnego aktu prawnego jak również rozdziału czy ustępu poświęconego prowadzeniu działalności

² Zgodnie z treścią art. 87. § 1 k.p.c.: Pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a w sprawach restrukturyzacji i upadłości także osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również małżonek, rodzeństwo, zstępni lub wstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.

gospodarczej przez wskazane podmioty. Brak jest zatem *de lege lata* uregulowań prawnych określających granice i zasady funkcjonowania kancelarii odszkodowawczych. Podmioty zajmujące się dochodzeniem odszkodowań analogicznie jak i podmioty innych branż prowadzą działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (j.t. Dz.U z 2015 r. poz. 584 ze zm.). Ponadto w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania wśród specjalistów z dziedzin prawa gdzie indziej niesklasyfikowanych pod nr 261909 wskazano doradcę do spraw odszkodowań. Jednakże pomimo wyszczególnienia powyższego zawodu w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej, nie istnieje odrębny ustawowo określony zawód doradcy odszkodowawczego.

3. Kancelarie odszkodowawcze w Europie³

W świetle opracowania „Działalność kancelarii odszkodowawczych na rynku ubezpieczeń OC. Diagnoza i propozycje działań” sporządzonego na zlecenie Stowarzyszenia Pro Motor można wskazać, że w Europie (np. w Wielkiej Brytanii, Irlandii Francji) funkcjonują podmioty zajmujące się dochodzeniem roszczeń działające na zbliżonych zasadach jak w Polsce i jednocześnie w niektórych krajach ich działalność z wielu powodów została w sposób szczególny unormowana prawnie (np. w Wielkiej Brytanii), podczas gdzie w innych krajach zastosowano model samoregulacji (np. w Holandii). Odnotować należy również fakt istnienia w Europie specyficzny publicznego modelu ustalania zasadności i wysokości świadczeń (Rada Wypadków Drogowych w Finlandii)⁴.

W zakresie modelu regulacji działalności kancelarii odszkodowawczych warto przedstawić genezę wprowadzenia tego modelu oraz jego podstawowe założenia na podstawie rynku brytyjskiego. Mianowicie wprowadzenie w Wielkiej Brytanii regulacji pozwalających na stosowanie wynagrodzenia warunkowego (od sukcesu – tzw. CFA⁵) spowodowało gwałtowny rozwój rynku podmiotów specjalizujących się w doradztwie szkodowym, które co do zasady były pośrednikami pomiędzy poszkodowanymi a kancelariami prawnymi. Podmioty te zajmowały się organizowaniem dla poszkodowanego usług kancelarii prawnych, ekspertów medycznych czy ekspertyz technicznych, zaś szacunki wskazywały, że liczba tych podmiotów przekroczyła ponad tysiąc, natomiast liczba prowadzonych przez nich spraw w latach 2001 – 2004 przekroczyła 60 000 miesięcznie. W listopadzie 2005 r., m.in. na skutek raportu *Citizens Advice* (brytyjskiej organizacji pozarządowej wyspecjalizowanej w pomocy prawnej w zakresie roszczeń

³ Opracowano na podstawie: dr M. Monkiewicz, „Kancelarie odszkodowawcze na rynkach wybranych krajów UE” w: „Działalność kancelarii odszkodowawczych na rynku ubezpieczeń OC. Diagnoza i propozycje działań”. Opracowanie zespołu pod kierunkiem prof. dr hab. J. Monkiewicza na zlecenie Pro Motor – Stowarzyszenia dla Rozwoju Ubezpieczeń Komunikacyjnych i Rynku Motoryzacyjnego. Warszawa 2008, s. 50-60.

⁴ Finlandia wytworzyła specjalne instytucje i regulacje normujące kwestie odszkodowań ubezpieczeniowych (Biuro Pomocy Konsumentckiej, Rada Ubezpieczeniowa, Rada Wypadków Drogowych), co powoduje, że nie istnieją w tym kraju przesłanki do pojawienia się wyspecjalizowanych firm doradztwa odszkodowawczego w sprawach dotyczących ubezpieczeń OC komunikacyjnych, głównie z zakresu szkód osobowych. Tamże, s. 57.

⁵ Od połowy lat 90-tych w Wielkiej Brytanii wprowadzono możliwość stosowania instytucji wynagrodzenia warunkowego (*Conditional fee arrangement - CFA*) dla pracowników przy obsłudze szkód osobowych. Opierała się ona na zasadzie „nie ma zapłaty za sprawy przegrane” (*no win no fee*). W tej sytuacji skarżący mógł podejmować roszczenia wiedząc, że w przypadku przegranej nie obciążą go koszty obsługi prawnej. Tamże, s. 51.

odszkodowawczych) została przyjęta Ustawa o odszkodowaniach (*Compensation Act*), która weszła w życie w 2006 r. Zasadniczym celem tej regulacji była ochrona konsumentów korzystających z usług kancelarii odszkodowawczych poprzez zapewnienie wyższych standardów świadczonych usług. Przyjęty przez brytyjskiego ustawodawcę model zakłada m.in.: obowiązkowe uzyskiwanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie dochodzenia roszczeń (odnawianego co roku), przestrzegania przyjętych przez Regulatora zasad postępowania (*Rules of Conduct*) oraz konieczności posiadania ubezpieczenia od odpowiedzialności zawodowej (*Professional indemnity insurance*). Ubezpieczenie od odpowiedzialności zawodowej wymagane jest od wszystkich podmiotów, które mają kontakty z klientami. Na 2008 r. jego wysokość minimalna określona została na 650 tysięcy funtów na zdarzenie z łączną sumą 1 mln funtów lub 10 % przychodów rocznych jeśli będzie to wyższa kwota. Równocześnie udział własny nie może być wyższy niż 5 tys. funtów lub 3 % przychodów rocznych. Uzyskanie zezwolenia związane jest z uiszczeniem opłaty rejestracyjnej wynoszącej od 100 do 400 funtów w zależności od wielkości zarejestrowanych obrotów przez wnioskodawcę. Koniecznym jest także zobowiązanie się wnioskodawcy do przestrzegania obowiązujących zasad postępowania oraz dostarczenia dowodu posiadania odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej. Zasady postępowania obejmują głównie szereg postanowień dotyczących sposobu postępowania z klientami, zasadami prowadzenia akwizycji, reklamy oraz kwestii rozliczeń. Zakazują one m.in. osobistej akwizycji klientów, utopijnej reklamy. Wprowadzają także szereg obowiązków informacyjnych względem klientów. Nadzór nad kancelariami sprawowany jest przez Ministra Sprawiedliwości, który powołał w tym celu Szefa ds. Regulacji zarządzania Szkodami oraz Komórkę ds. Monitorowania i Zgodności z Prawem. Dodatkowo utworzono Trybunał ds. Usług Odszkodowawczych, który rozpatruje odwołania od decyzji Regulatora. Członkami Trybunału są członkowie trybunału Usług Finansowych i Rynków⁶.

4. Potrzeba i cel regulacji

Potrzeba powstania szczegółowej regulacji dotyczącej działalności w zakresie kancelarii i doradców odszkodowawczych związana jest koniecznością realizacji wielu celów, w tym takich jak: zwiększenie bezpieczeństwa osób dochodzących roszczeń odszkodowawczych za pośrednictwem osób wykonujących zawodowo takie czynności, zagwarantowanie odpowiedniego poziomu merytorycznego osób wykonujących czynności związane z pomocą w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych na etapie przedsądowym, zapewnienia identyfikowalności osób zajmujących się pomocą w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych, eliminację niezgodnych z prawem oraz nieetycznych zjawisk, które pojawiają się w trakcie dochodzenia roszczeń. Jednocześnie należy podkreślić, że również organizacje samorządu gospodarczego, które skupiają przedsiębiorców zajmujących się dochodzeniem odszkodowań zgłaszały w przeszłości wnioski o potrzebie uregulowania zawodu doradcy odszkodowawczego. „Nadanie ram prawnych działalności w zakresie pomocy w uzyskiwaniu odszkodowań, w tym od zakładów ubezpieczeń jest pożądane i będzie sprzyjać podnoszeniu jakości świadczonych usług oraz eliminowaniu patologicznych i

⁶ Tamże, s. 51 – 55.

nieetycznych zjawisk, które mogą pojawiać się w związku z dochodzeniem roszczeń odszkodowawczych, zagrażając tak konsumentom, jak i godząc w dobre imię całej branży”⁷.

Jednocześnie należy podkreślić, że nie istnieją alternatywne środki, które kompleksowo mogłyby umożliwić osiągnięcie celów wskazanych powyżej. W szczególności działalność kancelarii i doradców odszkodowawczych nie jest nadzorowana przez organ nadzoru, jak również nie istnieją szczegółowe wymogi ustawowe związane z możliwością prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.

W ocenie Rzecznika Finansowego uregulowania prawne dotyczące doradztwa odszkodowawczego powinny znaleźć się w odrębnym akcie prawnym. Ewentualne umiejscowienie przedmiotowych regulacji w ustawie o pośrednictwie ubezpieczeniowym i stworzenie trzeciej kategorii pośrednika ubezpieczeniowego, który będzie uzyskiwał zezwolenie i wykonywał część spośród czynności brokerskich w zakresie pozyskiwania odszkodowań - z jednej strony zbędnie będzie powielalo regulacje, zaś z drugiej strony pozwoli jedynie na fragmentaryczne uregulowanie działalności prowadzonej przez te podmioty, z pominięciem wielu istotnych zagadnień. Potrzeba szerokiego uregulowania prawnego działalności w zakresie doradztwa odszkodowawczego i wypracowanie rozwiązań prawnych uwzględniających specyfikę tej formy działalności wymaga stworzenia odrębnej ustawy. Pomimo bowiem dostrzegalnych analogii pomiędzy pośrednictwem ubezpieczeniowym a działalnością w zakresie dochodzenia roszczeń, ta ostatnia jest jednak działalnością odmienną, a tym samym powinna być wyraźnie oddzielona od działalności rynku pośrednictwa ubezpieczeniowego. Kryterium umieszczenia przepisów dotyczących kancelarii odszkodowawczych w ustawie o pośrednictwie ubezpieczeniowym byłby zapewne fakt, iż podmioty te pełnią niejako rolę pośrednika w dochodzeniu roszczeń. Trzeba jednak pamiętać, że w głównej mierze świadczą one na rzecz poszkodowanego pomoc prawną (podlegając w tym zakresie regulacjom stosownych ustaw), dodatkowo oferując inne usługi o charakterze ubezpieczeniowym, czasami medycznym (assistance, konsultacje medyczne, rehabilitacja) czy nawet finansowym (pomoc w inwestowaniu środków uzyskanych z odszkodowania).

Należy również podzielić uwagi Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego⁸, że „kancelarie i doradcy odszkodowawczy” nie są podmiotami rynku finansowego. Trafnie UKNF wskazywał, że takiego statusu nie można im przypisywać kierując się tym, że pomagają w dochodzeniu roszczeń od zakładów ubezpieczeń, taką samą funkcję pełnią bowiem w obrocie prawnym adwokaci i radcowie prawni. Nie oferują oni bowiem usług finansowych ani nie pośredniczą w obiegu takich usług, a co za tym idzie, za systemowo błędne należy uznać ujęcie prawne ich aktywności w ramach ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Słusznie również UKNF w 2009 roku zwrócił uwagę, że reglamentowanie działalności kancelarii i doradców odszkodowawczych nie powinno dotyczyć wyłącznie dochodzenia roszczeń od zakładów ubezpieczeń. W dochodzeniu takich samych roszczeń od podmiotów innych niż

⁷ Wspólne pismo Izby Gospodarczej Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka, Polskiej Izby Doradców i Pośredników Odszkodowawczych, Polskiej Izby Odszkodowań z dnia 08.04.2011 r., skierowane do Zastępcy Dyrektora Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego w związku z pracami Grupy Roboczej Rady Rozwoju Rynku Finansowego.

⁸ Uwagi były formułowane w trakcie prac Grupy Roboczej Rady Rozwoju Rynku Finansowego w 2009 r., które były poświęcone zagadnieniom uregulowania działalności kancelarii odszkodowawczych poprzez nowelizację ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

ubezpieczyciele, niezbędna jest dokładnie taka sama wiedza, zaś dokonywane czynności są bardzo podobne, a w większości przypadków wręcz takie same. A jednocześnie należy podzielić słuszność uwag, że sytuacja osób dochodzących roszczeń odszkodowawczych od zakładów ubezpieczeń jest lepsza niż osób dochodzących roszczeń od innych podmiotów (profesjonalnych lub nieprofesjonalnych), np. obowiązki zakładu ubezpieczeń w toku postępowania likwidacyjnego, poddanie zakładów ubezpieczeń nadzorowi.

Wydaje się zatem, że nie jest słuszne ograniczanie regulacji tylko do roszczeń dochodzonych od ubezpieczycieli, a pozostawienie poza unormowaniem pomocy w dochodzeniu roszczeń w sytuacjach, w których jedyną ochronę zapewnia poszkodowanym możliwość skorzystania z tradycyjnej drogi sądowej. Zawężenie projektowanej regulacji tylko i wyłącznie do uregulowania działalności kancelarii i doradców odszkodowawczych w zakresie dochodzenia roszczeń wobec zakładów ubezpieczeń może prowadzić do sytuacji, w których dany doradca odszkodowawczy będzie wykonywał takie same czynności na rzecz dwóch poszkodowanych, przy czym w jednym przypadku będzie to działalność regulowana (roszczenie przeciwko zakładowi ubezpieczeń), a drugim zaś nie (roszczenie przeciwko podmiotowi nie będącemu zakładem ubezpieczeń).

Jednocześnie w ocenie Rzecznika Finansowego, regulacje dotyczące działalności kancelarii i doradców odszkodowawczych z uwagi na wiele podobieństw powinny być wzorowane na regulacji dotyczącej doradców podatkowych, oczywiście z uwzględnieniem istniejących specyfiki działalności obydwu branż.

Z punktu widzenia Rzecznika Finansowego najistotniejsze jest uregulowanie następujących kwestii:

- wprowadzenie norm reglamentujących tę sferę działalności i systemu weryfikacji umiejętności osób, które prowadzą czy też zamierzają prowadzić tego typu działalność, podobnie jak to ma miejsce przy korporacjach prawniczych, czy środowisku brokerów ubezpieczeniowych. Wydaje się bowiem, iż taki zabieg pozwoliłby na ograniczenie dostępu do wykonywania tych czynności osobom nie mającym odpowiedniego przygotowania zawodowego i doświadczenia w tej dziedzinie.
- wyjątkowo istotną z punktu widzenia poszkodowanych kwestią jest ograniczenie dowolności w kształtowaniu wysokości wynagrodzeń kancelarii poprzez określenie ich maksymalnych granic. Kancelarie odszkodowawcze głównie realizują czynności pomocy prawnej na etapie przedsądowego dochodzenia roszczeń z umów ubezpieczenia. Możliwe jest zatem uregulowanie przedmiotowej kwestii poprzez wprowadzenie procentowych limitów wynagrodzenia liczonych od uzyskanych świadczeń. Obserwacje prowadzone przez Rzecznika wskazują, iż opisane powyżej wysokości kwot pobieranych prowizji, prowadzą do wniosku, iż konieczne jest wkroczenie regulatora w swobodę kształtowania wysokości wynagrodzenia, mając na celu ochronę poszkodowanych przed nieuzasadnionym, za sprawą wynagrodzeń kancelarii redukowaniem przysługujących poszkodowanym świadczeń i ograniczenie możliwości dowolnego kształtowania wysokości i formy przekazywania wynagrodzeń na rzecz tych podmiotów,
- w ocenie Rzecznika konieczne jest również nałożenie na podmioty świadczące pomoc prawną w dochodzeniu roszczeń, obowiązków informacyjnych względem klientów. W szczególności udzielania informacji o przysługujących klientowi uprawnieniach i

roszczeniach, w tym także o możliwości odstąpienia od zawartej umowy, o bieżących działaniach podejmowanych przez doradcę odszkodowawczego, o prowadzonych negocjacjach ze sprawcą bądź jego ubezpieczycielem, jak również o zabezpieczeniu finansowym kancelarii (doradcy) w sytuacji wyrządzenia przez niego szkody,

- kancelarie odszkodowawcze podobnie jak inne podmioty świadczące pomoc prawną mogą popełnić znaczący dla swojego kontrahenta (poszkodowanego) błąd np. działając w jego imieniu podpiszą ugodę, w której zawarte będzie pochopne oświadczenie o zrzeczeniu się dalszych roszczeń czy też będą rekomendować decyzję o kapitalizowaniu renty, co uniemożliwi po kilku latach dalszą egzystencję poszkodowanego. Skutki tego typu błędów a w ich efekcie szkody powinny być kompensowane. Stąd też postulat nałożenia obowiązku posiadania ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej bądź też innego instrumentu gwarantującego poszkodowanemu w sytuacji wyrządzenia szkody działaniem/zaniechaniem zaspokojenie jego słusznym roszczeń. Podobnie jak przy wysokości wynagrodzenia można się tutaj wzorować na regulacjach opisujących obowiązkowe ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dla członków korporacji prawniczych (adwokatów, radców, komorników, notariuszy) z tym, że w ocenie Rzecznika wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej powinna uwzględniać rozmiar prowadzonej działalności,
- stworzenie ram ustawowych dla powołania samorządu gospodarczego czuwającego nad prawidłowym i etycznym prowadzeniem działalności kancelarii odszkodowawczych/doradców odszkodowawczych.

5. Podmioty na które będzie oddziaływać ustawa

Przewidziane rozwiązania będą miały wpływ na działalność kilkuset podmiotów zajmujących się prowadzeniem działalności w zakresie dochodzenia roszczeń, od podmiotów prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą poprzez spółki akcyjne notowane na rynku regulowanym. Przedmiotowa ustawa będzie oddziaływać na kilkanaście tysięcy osób zajmujących się wyłącznie lub dorywczo działalnością agencyjną w zakresie pośrednictwa w zawieraniu umów pomiędzy klientami a kancelariami i doradcami odszkodowawczymi.

II. Zakres regulacji i zasadnicze kwestie wymagające uregulowania

1. Tytuł ustawy

Tytuł projektowanej ustawy to „ustawa o doradztwie odszkodowawczym”. Z uwagi na fakt, że regulacja będzie dotyczyła uregulowania warunków i zasad wykonywania działalności doradztwa odszkodowawczego polegającego na dochodzeniu roszczeń od podmiotów zobowiązanych na skutek deliktu lub umowy do wypłaty odszkodowania lub świadczenia, wydaje się że będzie to tytuł adekwatny.

2. Zasady ogólne

Projektowana ustawa będzie określała warunki i zasady uregulowania działalności doradztwa odszkodowawczego, organizację samorządu doradców odszkodowawczych oraz zasady jego działania.

3. Czynności doradztwa odszkodowawczego

Doradztwo odszkodowawcze będzie obejmować:

- a) wykonywanie w imieniu lub na rzecz osoby występującej z roszczeniem wszelkich czynności faktycznych lub prawnych związanych z dochodzeniem od podmiotu zobowiązanego odszkodowania lub świadczenia, za wyjątkiem występowania przed sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy. W szczególności czynności doradztwa odszkodowawczego będą obejmować ustalenie przyczyn i okoliczności zdarzeń powodujących szkody, osób odpowiedzialnych za szkody, wysokości tych szkód oraz zakresu i wysokości należnych świadczeń;
- b) zawiadomienie zakładu ubezpieczeń, reprezentanta do spraw roszczeń, UFG lub PBUK o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową oraz reprezentowaniu osoby występującej z roszczeniem w postępowaniu likwidacyjnym, a także przygotowywaniu pism w związku z toczącym się postępowaniem.

4. Podmioty uprawnione do wykonywania czynności doradztwa odszkodowawczego

Podmiotem uprawnionym do wykonywania czynności doradztwa będzie:

- a) przedsiębiorca będący osobą fizyczną jeżeli jest on wpisany na listę doradców odszkodowawczych,
- b) brokerzy ubezpieczeniowi lub reasekuracyjni wyłącznie w zakresie czynności przewidzianych ustawą o pośrednictwie ubezpieczeniowym, a także adwokaci i radcowie prawni,
- c) przedsiębiorca inni niż osoba fizyczna, jeżeli na listę doradców odszkodowawczych jest wpisana co najmniej jedna osoba będąca współnikiem spółki jawnej lub komandytowej lub też członkiem organu zarządzającego osoby prawnej, a pozostałe osoby uprawnione do reprezentacji przedsiębiorcy nie były karane za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe ścigane z oskarżenia publicznego,
- d) przedsiębiorca inni niż osoba fizyczne, jeżeli współnikiem spółki jawnej lub komandytowej lub też członkiem organu zarządzającego osoby prawnej jest broker ubezpieczeniowy lub reasekuracyjny, adwokat albo radca prawny, a pozostałe osoby uprawnione do reprezentacji przedsiębiorcy nie były karane za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, ścigane z oskarżenia publicznego, przy czym w przypadku brokera działalność doradztwa odszkodowawczego tego podmiotu mogłaby obejmować wyłącznie działalność w zakresie czynności przewidzianych ustawą o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

Jednocześnie przewiduje się że przedmiotowa ustawa nie będzie miała zastosowania w stosunku do osób mogących być pełnomocnikami w świetle art 87 kodeksu postępowania

cywilnego, w zakresie czynności podejmowanych na rzecz mocodawców określonych tym przepisem. Osoby te będą mogły reprezentować mocodawców w dochodzeniu należnych roszczeń i świadczeń na podstawie udzielonego pełnomocnictwa.

5. Wpis na listę doradców odszkodowawczych

Przewiduje się utworzenie listy doradców odszkodowawczych, na którą będzie wpisywana osoba fizyczna spełniająca przewidziane prawem warunki:

- a) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- b) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne przestępstwo:
 - przeciwko życiu i zdrowiu,
 - przeciwko wymiarowi sprawiedliwości,
 - przeciwko ochronie informacji,
 - przeciwko wiarygodności dokumentów,
 - przeciwko mieniu,
 - przeciwko obrotowi gospodarczemu,
 - przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi,
 - skarbowe,
- c) posiada wyższe wykształcenie,
- d) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin na doradcę odszkodowawczego.

Na listę doradców odszkodowawczych będzie wpisywało się również osoby fizyczne, których kwalifikacje do wykonywania zawodu doradcy zostały uznane na zasadach określonych w ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394).

Zakłada się, że listę doradców odszkodowawczych będzie prowadziła **Krajowa Rada Doradców Odszkodowawczych** (samorząd doradców odszkodowawczych, KRDO), która będzie podejmowała decyzje w sprawach wpisu oraz skreślenia z niej. Wpis będzie dokonywany na wniosek osoby zainteresowanej.

Warunki dotyczące tego co powinien zawierać wniosek oraz jakie dokumenty będzie musiała przedłożyć osoba ubiegająca się o wpis na listę będzie określała ustawa.

KRDO na wniosek podmiotu mającego interes prawny lub z urzędu będzie zobligowana do skreślenia doradcy odszkodowawczego w ściśle określonych enumeratywnie wymienionych w ustawie sytuacjach: śmierci, utraty prawa do wykonywania zawodu, które będzie mogło nastąpić na podstawie prawomocnego orzeczenia.

Decyzje w sprawach wpisu na listę lub skreślenie będą decyzjami administracyjnymi od których będzie służyła skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

Wpis będzie podległ opłacie, której wysokość określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.

Lista doradców odszkodowawczych będzie jawna i będzie publikowana na stronie KRDO zaś Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb i zakres podawania do publicznej wiadomości danych dotyczących osób wpisanych na listę doradców.

6. Wpis do rejestru firm (podmiotów) uprawnionych do wykonywania doradztwa odszkodowawczego

KRDO będzie prowadziła również rejestr firm (podmiotów) uprawnionych do wykonywania doradztwa odszkodowawczego, tj. :

- a) przedsiębiorców innych niż osoby fizyczne, jeżeli na listę doradców odszkodowawczych będzie wpisana co najmniej jedna osoba będąca współnikiem spółki jawnej lub komandytowej lub też członkiem organu zarządzającego, a pozostałe osoby uprawnione do reprezentacji przedsiębiorcy nie będą karane za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe.
- b) przedsiębiorców innych niż osoby fizyczne, jeżeli współnikiem spółki jawnej lub komandytowej lub też członkiem organu zarządzającego będzie broker ubezpieczeniowy i reasekuracyjny, adwokat lub radca prawny, a pozostałe osoby uprawnione do reprezentacji przedsiębiorcy nie będą karane za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, przy czym w przypadku brokera działalność doradztwa odszkodowawczego tego podmiotu mogłaby obejmować wyłącznie działalność w zakresie czynności przewidzianych ustawą o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

Wpis do rejestru będzie dokonywany na wniosek podmiotu spełniającego warunki, wskazane wyżej. Do złożenia wniosku będzie obowiązany organ zarządzający. Warunki dotyczące tego co powinien zawierać wniosek oraz jakie dokumenty będzie musiał przedłożyć podmiot ubiegający się o wpis do rejestru będzie określała ustawa.

Podmiot wpisany do rejestru będzie zobowiązany zawiadomić KRDO o wszelkich zmianach danych zawartych we wpisie oraz zmianach umowy spółki albo statutu w zakresie dotyczącym warunków wykonywania doradztwa odszkodowawczego.

Rejestr będzie jawny i będzie publikowany na stronie KRDO zaś Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób, tryb i zakres podawania do publicznej wiadomości danych dotyczących podmiotów wpisanych do rejestru.

KRDO na wniosek podmiotu mającego interes prawny lub z urzędu będzie zobligowana do skreślenia firmy doradztwa odszkodowawczego z rejestru w ściśle określonych enumeratywnie wymienionych w ustawie sytuacjach. Decyzje w sprawach wpisu do rejestru lub skreślenia będą decyzjami administracyjnymi od których będzie służyła skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

Wpis do rejestru będzie podległ opłacie, której wysokość określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.

7. Egzamin na doradcę odszkodowawczego

Egzamin będzie przeprowadzała **Państwowa Komisja Egzaminacyjna**, których członków będzie powoływał i odwoływał Minister Sprawiedliwości i będzie składała się z przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości, Rzecznika Finansowego, przedstawicieli sądownictwa oraz członków KRDO.

Szczegółową liczbę członków Komisji, wymogi formalne, czas trwania kadencji, procedurę powołania i odwołania członków, sposób prac będzie określała ustawa. Przy czym regulamin działania Komisji; wysokość wynagrodzenia dla osób wchodzących w skład Komisji; sposób przeprowadzania egzaminu, w tym terminy przyjmowania zgłoszeń; wysokość opłaty egzaminacyjnej i sposób jej uiszczania. określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia. W drodze rozporządzenia zostanie uregulowana także kwestia zapewnienie właściwej obsługi Komisji przez Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie związanym z przeprowadzaniem egzaminów.

Egzamin będzie pisemnym sprawdzianem teoretycznym i praktycznym z dziedzin określonych w ustawie, w szczególności wybranych zagadnień prawa cywilnego i gospodarczego, prawa odszkodowawczego, prawa karnego; ubezpieczeń gospodarczych; etyki zawodu. Egzamin teoretyczny będzie przeprowadzany w formie testu jednokrotnego wyboru, który składa się ze 100 pytań. Egzamin praktyczny będzie obejmował rozwiązanie zadania z zakresu prawa odszkodowawczego.

Do egzaminu będzie dopuszczona osoba spełniająca warunki określone w pkt 5 lit. a- c założeń.

Odmowę o dopuszczeniu do egzaminu podejmuje Komisja w drodze decyzji od której będzie służyła skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

Egzamin będzie podlegał opłacie stanowiącą dochód budżetu państwa, której wysokość określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia, mając na uwadze koszty przeprowadzenia egzaminów oraz wydatki związane z funkcjonowaniem Komisji.

8. Wykonywanie zawodu, prawa i obowiązki doradcy odszkodowawczego oraz firmy doradztwa odszkodowawczego

Z dniem dokonania wpisu ma listę doradców odszkodowawczych osoba wpisana nabędzie prawo wykonywania zawodu doradcy oraz używania tytułu „doradca odszkodowawczy”. Tytuł „doradcy odszkodowawczego” będzie podlega ochronie prawnej.

Z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorca inny niż osoba fizyczna nabędzie prawo do wykonywania czynności doradztwa odszkodowawczego oraz prawo do posługiwania się oznaczeniem „firma doradztwa odszkodowawczego”. Oznaczenie „firma doradztwa odszkodowawczego” będzie podlegało ochronie prawnej.

Doradca odszkodowawczy wykonuje swój zawód jako:

- a) przedsiębiorca będący osobą fizyczną we własnym imieniu i na własny rachunek lub jako wspólnik spółki jawnej lub komandytowej lub też członek organu zarządzającego osoby prawnej,
- b) osoba pozostającą w stosunku pracy z podmiotami uprawnionymi do wykonywania czynności doradztwa odszkodowawczego.

Doradca odszkodowawczy będzie zobowiązany doskonalić umiejętności zawodowe poprzez odbywanie raz na trzy lata szkolenia zawodowego, zaś sposób przeprowadzania szkoleń zawodowych, zakres tematów oraz wymiar godzinowy, mając na względzie potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu szkolenia, z uwzględnieniem charakterystyki działalności doradztwa odszkodowawczego oraz skuteczności przeprowadzanego szkolenia określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.

Doradca odszkodowawczy oraz firma doradztwa odszkodowawczego będzie obowiązana:

- a) wykonywać działalność z poszanowaniem interesów osób dochodzących odszkodowania lub świadczenia;
- b) poinformować osobę zamierzającą dochodzić odszkodowania lub świadczenia o firmie, pod którą wykonuje działalność doradczą, adresie siedziby, liście doradców lub rejestrze firm doradztwa odszkodowawczego do którego jest wpisany i sposobie sprawdzenia wpisu, a także o ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej,
- c) poinformować osobę zamierzającą dochodzić odszkodowania lub świadczenia o bieżących działaniach podejmowanych w jej imieniu, źródle pozyskania jej danych osobowych oraz o zdarzeniu rodzącym odpowiedzialność, a także o możliwości odstąpienia od umowy lub wypowiedzenia umowy;
- d) zachować w tajemnicy wszystkie informacje uzyskane w związku z wykonywaniem czynności doradczych; obowiązek ten ciąży na doradcy odszkodowawczym i firmie doradztwa odszkodowawczego również po rozwiązaniu stosunku umownego ze zleceniodawcą;
- e) przechowywać przez okres przedawnienia roszczeń o wypłatę odszkodowania lub świadczenia na rzecz zleceniodawcy wszystkich dokumentów i materiałów zgromadzonych w związku z wykonywaniem czynności doradztwa odszkodowawczego,
- f) umieszczać na wszystkich pismach sporządzonych w związku z wykonywaniem czynności doradztwa odszkodowawczego, firmę (nazwę), miejsce jego wykonywania oraz numer wpisu na liście doradców lub wpisu do rejestru firm doradztwa odszkodowawczego.

Osoby fizyczne wykonujące czynności doradztwa są obowiązane okazywać dokument upoważniający do działania w imieniu doradcy odszkodowawczego lub firmy doradztwa odszkodowawczego.

9. Osoby wykonujące czynności doradztwa w imieniu doradcy lub firmy doradztwa odszkodowawczego

Doradca odszkodowawczy oraz firma doradztwa odszkodowawczego będą mogli wykonywać czynności doradcze wyłącznie przez osoby fizyczne spełniające określone w ustawie wymogi.

Doradca odszkodowawczy lub firma doradztwa odszkodowawczego będą mogli zlecić wykonywanie czynności doradczych wymagających specjalistycznej wiedzy innym podmiotom, z wyłączeniem prawa składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu klientów.

Osoby wykonujące na rzecz doradców lub firm doradztwa odszkodowawczego czynności agencyjne (agent odszkodowawczy) będą podlegać wymogom kwalifikacyjnym określonym w ustawie.

10. Umowa o dochodzenie roszczeń lub świadczeń

Przewiduje się że doradca odszkodowawczy lub firma doradztwa odszkodowawczego będzie zobowiązana zawrzeć umowę o dochodzenie roszczeń lub świadczeń odszkodowawczych, przy czym umowa ta będzie miała charakter umowy nazwanej, której *essentialia negotii* będą określone w projektowanej ustawie. Umowie będzie poświęcony odrębny rozdział ustawy.

W szczególności umowa ta będzie zbliżona w treści do umowy zlecenia, z następującymi odrębnościami:

- umowa powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności,
- wynagrodzenie będzie stanowić określona procentowo prowizja od uzyskanego odszkodowania lub świadczenia,
- wynagrodzenie wraz z podatkiem VAT, nie będzie mogło przekraczać procentowej kwoty od uzyskanego odszkodowania lub świadczenia,
- będzie obowiązywał zakaz pobierania wynagrodzenia od niektórych uzyskanych odszkodowań lub świadczeń, takich jak: zwrot kosztów leczenia oraz rent,
- przelew odszkodowania lub świadczenia będzie mógł być dokonywany na rachunek doradcy lub firmy doradztwa odszkodowawczego, przy czym będzie istniał obowiązek dokonania przelewu należnego odszkodowania lub świadczenia na rachunek klienta pomniejszonego o wynagrodzenie w terminie 14 dni od dnia odbioru świadczenia od podmiotu zobowiązanego,
- klient będzie mógł wypowiedzieć umowę w każdym czasie, przy czym wówczas będzie obowiązany zwrócić faktycznie poniesione przez doradcę lub firmę wydatki w wysokości nie przekraczającej kwoty określonej rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości,
- ugody związane ze zrzeczeniem się dalszych roszczeń wobec zakładu ubezpieczeń lub odpowiedzialnego za powstanie szkody albo zobowiązanego do wypłaty świadczenia, będą mogły być zawierane wyłącznie za pisemną zgodą uprawnionego do świadczenia lub odszkodowania,
- umowa będzie nakładała za doradcę odszkodowawczego lub firmę doradztwa odszkodowawczego obowiązki informacyjne,
- roszczenia klienta o wypłatę odszkodowania będzie przedawniało się z upływem 3 lat.

Załącznik do umowy będzie stanowiło pełnomocnictwo szczególne upoważniające do dochodzenia roszczeń w imieniu zlecającego, które będzie podlegało opłacie skarbowej.

11. Odpowiedzialność za szkodę

Doradca i firma doradztwa odszkodowawczego w razie wyrządzenia szkody przy wykonywaniu czynności doradztwa odszkodowawczego przez osoby z pomocą których

czynności te wykonuje lub którym powierza ich wykonanie, a także przez agentów odszkodowawczych będą ponosić odpowiedzialność za szkodę na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Przepisy dotyczące odpowiedzialności za szkodę oraz w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC będzie stosowało się odpowiednio do brokerów, adwokatów i radców prawnych – jeżeli nie zawarli ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu tych zawodów.

12. Ubezpieczenie obowiązkowe

Doradca odszkodowawczy lub firma doradztwa odszkodowawczego z tytułu wykonywania działalności będą podlegać obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej obejmującemu szkody wyrządzone osobie występującej z roszczeniem, w tym także szkody wyrządzone przez osoby, przez które doradca odszkodowawczy lub firma doradztwa odszkodowawczego wykonuje czynności doradcze, a także szkody wyrządzone przez agentów odszkodowawczych.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę zawodu doradcy odszkodowawczego oraz zapewnienie właściwej ochrony osób występujących z roszczeniem.

Kontrolę spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia będzie przeprowadzała Krajowa Rada Doradców Odszkodowawczych.

13. Krajowa Rada Doradców Odszkodowawczych

Projekt ustawy zakłada funkcjonowanie samorządu doradców odszkodowawczych oraz firm doradztwa odszkodowawczego (Krajowej Rady Doradców Odszkodowawczych - KRDO), do którego przynależność będzie obowiązkowa i będzie powstała z chwilą wpisu na listę lub do rejestru. KRDO będzie posiadała osobowość prawną.

Ustawa będzie określała szczegółowo organy KRDO, takie jak przykładowo Komisja Rewizyjna, Sąd Dyscyplinarny oraz Rzecznik Dyscyplinarny, sposób wyboru władz, kadencję członków władz oraz zadania poszczególnych organów, a także sposób finansowania działalności KRDO.

Zakłada się, że listę doradców odszkodowawczych oraz rejestr firm doradztwa odszkodowawczego będzie prowadziła Krajowa Rada Doradców Odszkodowawczych (samorząd doradców odszkodowawczych), która będzie podejmowała decyzje w sprawach wpisu oraz skreślenia z listy lub rejestru.

Do zadań KRDO będzie należało m.in. :

- nadzór nad przestrzeganiem przez doradców odszkodowawczych oraz firmy doradztwa odszkodowawczego warunków wykonywania doradztwa odszkodowawczego,

- reprezentowanie doradców i firm doradztwa odszkodowawczego wobec organów władzy publicznej oraz podejmowanie działań w celu ochrony ich interesów,
- opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących prawa odszkodowawczego,
- prowadzenia kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia,
- podejmowanie decyzji w sprawie wpisu oraz skreślenia z listy i rejestru.

14. Odpowiedzialność dyscyplinarna

Doradca odszkodowawczy będzie ponosił odpowiedzialność dyscyplinarną za:

- niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków zawodowych określonych prawem
- za czyny sprzeczne z zasadami etyki,
- za wykonywanie czynności doradztwa odszkodowawczego niezgodnie z przepisami ustawy lub też niewypełnianie obowiązków określonych ustawą.

Odpowiedzialność dyscyplinarną będą ponosili również doradcy odszkodowawczy wchodzący w skład zarządu firm doradztwa odszkodowawczego za wykonywanie czynności doradztwa odszkodowawczego niezgodnie z przepisami ustawy lub też niewypełnianie obowiązków określonych ustawą przez tą firmę.

Karami Dyscyplinarnymi będą:

- a) upomnienie;
- b) nagana;
- c) zawieszenie prawa wykonywania zawodu na okres od 6 miesięcy do lat 3;
- d) pozbawienie prawa wykonywania zawodu.

Pozbawienie prawa wykonywania zawodu będzie powodowało skreślenie z mocy prawa z listy doradców odszkodowawczych.

Sprawy dyscyplinarne doradców będą rozpatrywały:

- 1) w pierwszej instancji - Sąd Dyscyplinarny;
- 2) w drugiej instancji - Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

Od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny stronom będzie przysługiwało odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Do rozpoznania odwołania będzie stosowało się stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji.

Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie będzie przysługiwać.

Oskarżycielem w postępowaniu przed sądem będzie Rzecznik Dyscyplinarny.

Sposób wyboru członków składów orzekających, Rzecznika Dyscyplinarnego, a także sposób prowadzenia postępowania dyscyplinarnego szczegółowo będzie określała ustawa.

15. Sankcje karne

Projektowana ustawa będzie przewidywała odpowiedzialność karną. Mianowicie ten kto będzie posługiwał się tytułem doradcy podatkowego lub zawodowo będzie wykonywał czynności doradztwa podatkowego albo będzie używał określeń wskazujących na wykonywanie czynności doradczych w nazwie, reklamie lub do oznaczenia własnej działalności gospodarczej będzie podlegał grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Tej samej karze będzie podlegał wspólnik spółki osobowej lub członek zarządu osoby prawnej, która nie będąc uprawnioną posługiwałaby się oznaczeniem „firma doradztwa odszkodowawczego” lub zawodowo wykonywałaby czynności doradztwa odszkodowawczego albo używała określeń wskazujących na wykonywanie czynności doradczych w nazwie, reklamie lub do oznaczenia własnej działalności gospodarczej.

16. Zmiany w innych aktach prawnych

Wraz z przyjęciem ustawy, zmiany będą wymagały przepisy innych ustaw, w szczególności ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym, ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, ustawy o systemie oceny zgodności ocen, ustawy o opłacie skarbowej, ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ustawy o ochronie danych osobowych oraz ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

17. Przepisy przejściowe

Ustawa powinna wskazywać odpowiednio długie *vacatio legis*, w celu zagwarantowania podmiotom, które obecnie dochodzą roszczeń w imieniu poszkodowanych realną możliwość dostosowania się do wymogów przewidzianych ustawą.

II. Upoważnienia do wydania aktów wykonawczych

Ustawa będzie przewidywała przepisy upoważniające Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzeń określających:

- wysokość opłaty jakiej będzie podległa wpis na listę doradców odszkodowawczych oraz do rejestru podmiotów uprawionych do wykonywania czynności doradztwa odszkodowawczego,
- sposób, tryb i zakres podawania do publicznej wiadomości danych dotyczących osób wpisanych na listę doradców,
- sposób tryb i zakres podawania do publicznej wiadomości danych dotyczących podmiotów uprawionych do wykonywania czynności doradztwa odszkodowawczego wpisanych do rejestru,

- sposób przeprowadzania szkoleń zawodowych, zakres tematów oraz wymiar godzinowy, mając na względzie potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu szkolenia, z uwzględnieniem charakterystyki działalności doradztwa odszkodowawczego oraz skuteczności przeprowadzanego szkolenia,
- regulamin działania Komisji; wysokość wynagrodzenia dla osób wchodzących w skład Komisji; sposób przeprowadzania egzaminu, w tym terminy przyjmowania zgłoszeń; wysokość opłaty za egzamin na doradcę odszkodowawczego i sposób jej uiszczania, a także zapewnienia właściwej obsługi Komisji.
- określenie maksymalnej wysokości faktycznie poniesionych wydatków, jakich będzie mógł żądać doradca lub firma doradztwa odszkodowawczego od klienta który wypowiedział umowę biorąc pod uwagę zakres czynności podejmowanych przez te podmioty.

Ustawa będzie przewidywała przepisy upoważniające Ministra Finansów do wydania rozporządzenia określającego szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną biorąc pod uwagę w szczególności specyfikę zawodu doradcy odszkodowawczego oraz zapewnienie właściwej ochrony osób występujących z roszczeniem.

III. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projektowane założenia do ustawy są zgodne z prawem Unii Europejskiej. Przewiduje się, że ustawa opracowana na podstawie przedmiotowych założeń nie będzie zawierała przepisów technicznych, w związku z czym nie będzie podlegała notyfikacji w trybie określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

IV. Konsultacje społeczne

Projekt założeń powinien zostać poddany szerokim konsultacjom społecznym z następującymi podmiotami:

1. Izba Gospodarcza Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka, Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych, Polska Izba Odszkodowań, Ogólnopolska Izba Pośredników i Przedstawicieli Firm Odszkodowawczych,
2. Polska Izba Ubezpieczeń,
3. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
4. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Związek Rzemiosła Polskiego,
6. Business Centre Club,
7. Krajowa Izba Gospodarcza,
8. Polska Izba Motoryzacji,
9. Krajowa Izba Radców Prawnych,
10. Naczelna Rada Adwokacka.